

Kdaj sploh lahko sadimo trajnice?

Pravzaprav bi se bilo bolje vprašati, katere trajnice sadimo za katere namene in kdaj je to primerno narediti. Od trajnic namreč lahko pričakujemo takojšen učinek in nas ne zanima prav veliko, koliko časa bo ta trajal. V tem slučaju smo pripravljeni nasad trajnic ali enoletnic obnavljati pogosto, tudi večkrat na leto.

Namenjamo jim torej funkcijo sezonskega cvetja. V nasprotnem primeru pa od enkratne zasaditve trajnic pričakujemo trajen nasad, ki bo živel leta in leta. Saj izvorna oznaka za trajnice pač pomeni trajanje. Pri tem nas videz nasada ob sajenju ne zanima, pač pa pozornost usmerjamo v dolgoživost, spremenjanje videza skozi letne čase, enostavno vzdrževanje in atraktiven videz v daljem obdobju.

Torej moramo strogo ločiti tiste trajnice, ki jih kupujemo za takojšnji učinek od tistih, ki so namenjene trajnim nasadom. Gojitelji sadik trajnic namreč z izborom vrst in sort ter z načinom gojenja vnaprej prejudicirajo trpežnost sadik in posledično obstojnost nasadov. A tega se pri nas mnogi, skoraj večina kupcev, sploh ne zaveda in vse sadike trajnic meče v isti koš. V vrtnarsko razvitih deželah veliki gojitelji sadik, tudi trajnic, prilagajajo svoj sortiment in tehnologijo go-

jenja za borze cvetja in velike travoske verige. Tja usmerjajo majhno število vrst in sort, sezonsko, kadar je pač njihov videz najlepši. Tudi naši trgovci, veliki in manjši, takšno trgovano dobro obvladajo. Čisto drugi vrtnarji pa gojijo veliko vrst in sort različnih trajnic, ki so namenjene trajnemu in strokovnemu urejanju vrtov in javnih nasadov. Slovenija nikakor ne sodi med vrtnarsko razvite dežele. Sodi pa med velike potrošnike najrazličnejših okrasnih rastlin. Statistika namreč pravi, da v Sloveniji doma vzgojimo le približno 5 % okrasnih rastlin, ki jih pokupimo.

Lepe sadike trajnic že ob nakupu

Spretni trgovci so našli tržno nišo in zelo omejen izbor trajnic, ki jih je možno gojiti v taki obliki, ponujajo že prav povsod, tudi ob moki in sladkorju, le v lekarnah jih še ni. Tako so zajeli tiste kupce, ki o

Asketsko vzgojene sadike so skromnega videza, a prenesejo sajenje na prostvo v vseh letnih časih, razen pozimi. In potrebujejo minimalno nego.

trajnicah in bogastvu njihovih vrst in sort res ne vedo skoraj nič in jim je pač najpomembnejši lep videz katerih-koli sadik. In seveda je maljivo tudi poimenovanje 'trajnice', ki daje slutiti, da bodo trajale dolgo. Največkrat se prodajajo kot brezimne, nenatančno ali celo napacno poimenovane. Bujno rast ali celo bogato cvetenje sadik trajnic že ob nakupu je možno najhitrejše in najlaže doseči z vzgojo v šotnici, z močnim gnojenjem in velikokrat tudi v rastlinjakih Marsikdaj so takšne sadike v zelo velikih lončih, da je njihov atraktiven videz še bolj poudarjen. Včasih pa so v prodaji tudi v zelo majhnih lončkih, da so lahko zelo poceni. Pogosto tudi prihajajo na trg cvetoče v zanju nenormalnem času, zlasti zgodaj spomladi, ko na prostem še ne cvetijo.

Masovna proizvodnja s poceni delovno silo in strojne saditve omogočajo pri mnogih vrstah trajnic zelo nizke cene, ki premamijo kupce. A trajnosti take sadike ne morejo imeti.

Tako so mnogi trgovci in njihovi nepoučeni kupci trajnice razvretnotili, oziroma jih degradirali na nivo hitro pokvarljivega blaga. Zato radi tega se je med neukimi kupci

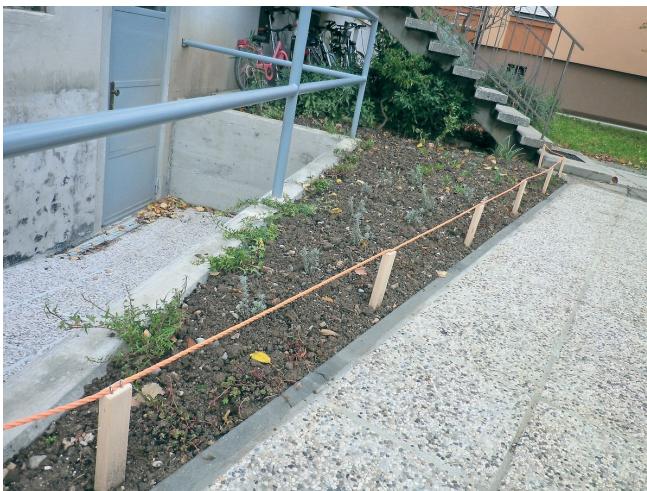
uveljavilo zelo razširjeno mnenje, da sadike trajnic po sajenju na prostvo včasih lahko trajajo, večino ma pa niti ne.

Na hitro vzgojene in gnojenjem preforsirane sadike trajnic torej sadimo takrat, ko želimo čez noč imeti lepo zasajen balkon, grob ali celo kotiček na vrtni gredi. To lahko naredimo v katerem koli letnem času. Celo pozimi lahko kupimo bogato cvetoče sadike n.pr. te-lohov ali resja. Res pa je, da v domačih razmerah takšnim trajnicam le zelo težko nudimo pogoje, kot so jih imele v času priprava na prodajo. Zato bo teloh bogato cvetel le, dokler ne bo porabil rezerve hrane iz lončka. Potem pa bo kar nekako poniknil in če bo po sajenju na prostvo preživel, naslednje leto ne bo niti približno tako bujen, kot je bil ob nakupu. Če mu bomo zelo dobro postregli in ga posadili na pravo mesto, se bo morda z leti spet precej opomogel.

Na sploh pri veliki večini preforsiranih sadik trajnic ne moremo pričakovati dolgega življenja, zato jih pač sadimo znova in znova. Ko določena odčveti ali začne hirati, jo pač zamenjamo z novo, bolj svežo.

Nekatere sadike trajnic potrebujejo več let gojenja v lončkih, oziroma večjih lončih, da z njimi lahko v nasadu ustvarimo takojšen učinek. Hoste v tem nasadu so že take. A za potrpežljive so čisto uporabne tudi mlajše in po videzu skromnejše in seveda cenejše sadike.

Ko so zaključena gradbena dela in je zemlja pripravljena, je čas sajenja. Ne glede na letni čas.

Trpežne sadike trajnic za trajne nasade

Pri zasadjanju vrtov in javnih nasadov se srečujemo z zelo različnimi rastnimi pogoji in seveda večjimi površinami, ki jih je treba smiseln zasaditi. Zato potrebujemo velik izbor različnih trajnic, da iz njega lahko izberemo primerne za vsak namen posebej. Izbiramo glede na obliko in čas rasti in cvetenja, višino, barvo, prilagodjenost na težko in vlažno ali morda plitko in sušno zemljo, na polno osončenost ali osenčenost rastišča. Kreiramo in zasadimo vsako posamezno gredo, če že ne ves vrt, hkrati in v celoti. In vnaprej vemo, kaj od katere trajnice v določenem letnem času lahko pričakujemo. Torej ne zasadimo spomladni cvetočih spomladni in jeseni cvetočih jeseni. Sadimo, kadar imamo pač pripravljen prostor in zemljo za sajenje. Torej v različnih letnih časih vse, kar imamo namen posaditi. Le kadar je zemlja

zmrznjena ali premokra, sajenje ni možno. Če sadimo zgodaj spomladni, bodo sadike v tekočem letu izkoristile vso razpoložljivo topoto in čas. Poleg tega bodo skoraj zanesljivo imele v hladnejšem začetku leta dovolj vlage za vrašanje brez omembe vrednega zalivanja. Tako bodo v poletje nasi prišli že dovolj utrjeni. Če sadimo poleti, se utrjene sadike zelo hitro vrašajo, a poskrbeti moramo za zalivanje, če ni dovolj padavin. Če sadimo jeseni, z vlagom v tleh verjetno ne bo težav. Bodo pa sadike od pozne jeseni do zgodnjih pomlad v tleh le počivale in čakale na pomladno otoplitev, ki bo prebudila rast.

Utrjene in trpežne sadike trajnic so običajno v standardiziranih majhnih lončkih, najpogosteje dimenzij 9x9x10 cm. Le nadstandardne pa so gojene posebno asketsko v navadni vrtni prsti. Tako pridobjijo (ozioroma ohranijo) skoraj nični ogljični odtis, saj za njihovo gojenje ni potrebna šot-

Male sadike v malih lončkih, a najrazličnejših vrst in sort so ves čas pripravljene za sajenje v vrtno prst.

nica z degradacijo šotišč in transport s fosilnimi gorivi na velike razdalje. Zaradi utesnjenosti v malih lončkih in skromne prehranjevalnosti so takšne sadike ob nakupu bolj skromnega videza, a so posebej utrjene in trpežne in imajo sposobnost hitrega vrašanja v hranilno vrtno prst.

Trajnice, s katerimi oblikujemo vrtne motive in javne nasade, morajo biti sortno čiste, korektno označene s strokovnimi imeni in karakteristikami, ki določajo njihovo uporabnost na različnih mestih in za različne namene.

S takšnimi sadikami trajnic oblikujemo večje ali manjše nasade, ki bodo ostali na stalnem mestu leta in leta. Deloma bodo morda z leti potrebovali rekonstrukcijo. In seveda ne smemo zanemariti njih vzdrževanja. Tega ni veliko, a opravljeno mora biti prav in ob pravem času. Vsaj nekatere trajnice bodo lahko ostale na istem mestu celo desetletja. Spomnimo se samo na maslenice, hoste in potonike, pa šmarnice, telohe in še številne druge, katerih nasadi lahko preživijo človeka. Včasih jih srečamo celo na mestih, kjer so nekoč stale hiše, pa jih danes ni več.

Poznavalci trajnic in seveda tisti, ki to želijo postati, pri nakupu sadik iščejo natančna strokovna imena trajnic. Le na njihovi osnovi je namreč možno poiskati vse relevantne podatke o njih lastnostih. Tako jih lahko prav umestijo v prostor in od njih lahko pričakujejo dolgo življenje.

Med tistimi ljubitelji lepih rastlin, ki že marsikaj vedo tudi o trajnicah,

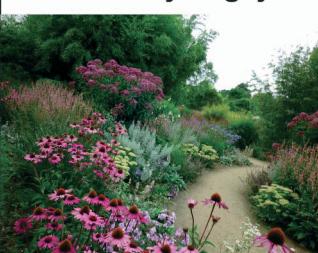
pa še vedno naletimo na zmotno prepričanje, da jih je najprimernejše saditi spomladni ali kvečemu še jeseni. Morda lahko razloge za takšno prepričanje iščemo v dejstvu, da lahko sadike trajnic, vzgojene v lončkih, kupujemo šele zadnja desetletja in še to večinoma zelo pomehkužene. Nekoč je bilo uveljavljeno le sajenje sveže v matičnih nasadih izkopanih in z delitvijo razmnoženih sadik. To pa je dejansko možno le v hladnejših letnih časih, kot sta pomlad in jesen. Odkar skoraj vse sadike lahko kupujemo v lončkih, se je čas sajenja raztegnil na vse toplejše letne čase, torej tudi poletje.

Če zaključimo razmišljanje o primernem času za sajenje trajnic, lahko ugotovimo, da je sajenje možno in smiseln vedno, kadar zemlja ni zmrznjena ali premokra. In to ne glede na to, ali sadimo posamezne sadike ali njih manjše število, ali snujemo večje nasade. Le vedeti moramo, da preforsirane, vse kipeče in cvetoče sadike po sajenju potrebujejo veliko nege in imajo kljub temu največkrat le kratko življenjsko dobo. Nasprotno pa asketsko vzgojene in trpežne sadike po sajenju potrebujejo mnogo manj nege, a nekaj znanja, da jih lahko v prostor prav umestimo. In skoraj vedno živijo dolgo.

JOŽICA GOLOB-KLANČIČ
univ. dipl. inž. hortikulture in
krajinske arhitekture.

Foto:
MOJCA REHAR KLANČIČ
univ. dipl. inž. agronomije
www.trajnice.com

Trajnice GOLOB-KLANČIČ V Sloveniji vzgojene sadike trpežnih trajnic.

Vitovlje 18,
5261 Šempas
05 307 88 10
trajnice@trajnice.com
www.trajnice.com

Gojimo več kot 1200 vrst in sort.